

NEW YORK TIMES BESTSELLER

DEAN KOONTZ MESTO

Málokto dokáže napísať romány ušité súčasnej Amerike priamo na telo tak ako Koontz: nebojí sa ukázať v nich realitu a húževnatosť zla, ale tiež silu dobra... a zároveň pobaví a dodá nádej. —Publishers Weekly

Mesto

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.xyz.sk
www.albatrosmedia.sk

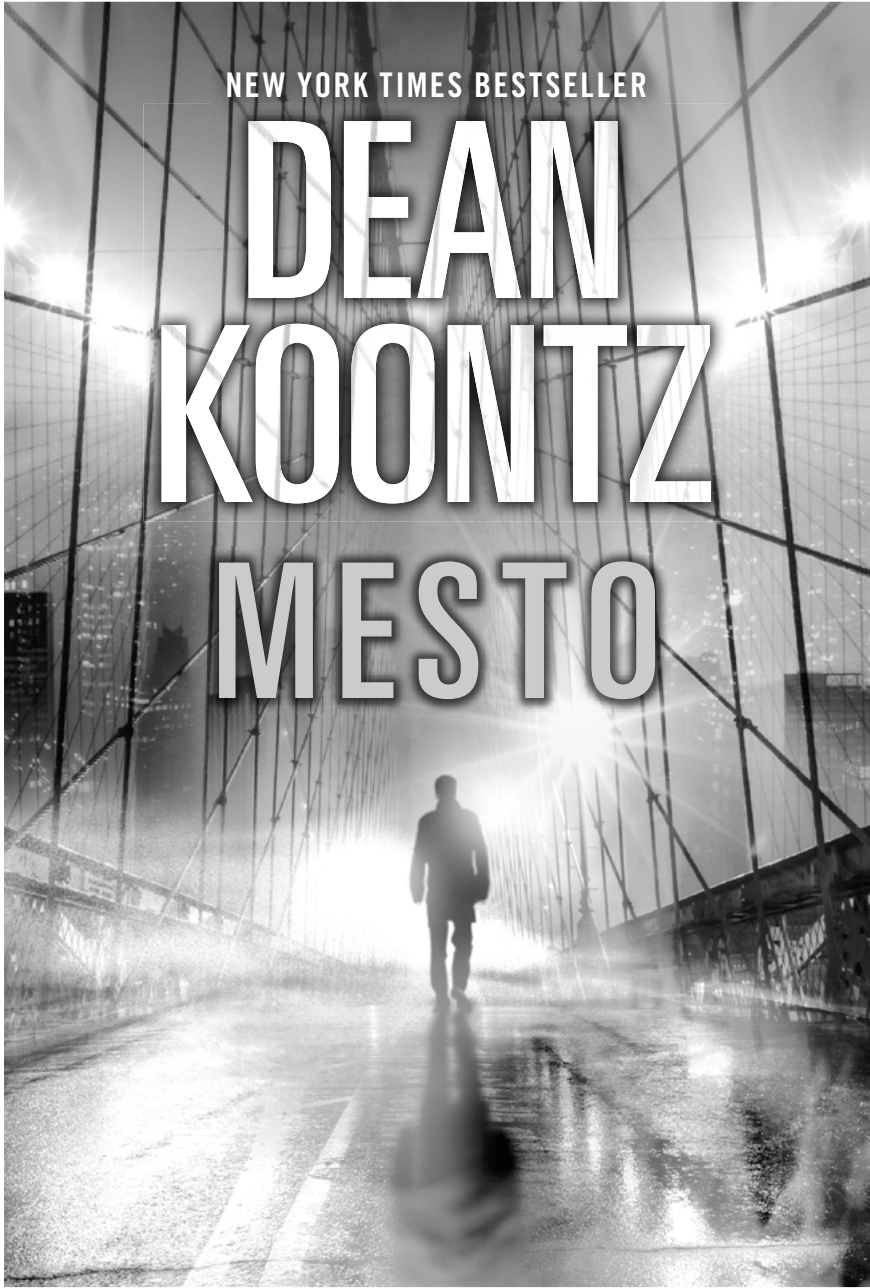
Dean Koontz
Mesto – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2017

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS **MEDIA** a.s.

NEW YORK TIMES BESTSELLER

DEAN KOONTZ MESTO

Tento román venujem s láskou a vďakou Jane Johnsonovej,
vzdialenej jeden kontinent a jedno more.

Takisto Florence Koontzovej a Mildred Stefkovej, vzdialeným celý svet.

Váž si každú chvíľu. Každý daj jasný význam a zmysel, každú zataž
svojou pozornosťou, každá je pravdivá a raz sa naplní.

Thomas Mann: *Lota vo Weimare*

Prelúdium

Malcolm mi dá magnetofón.

„Musíš vyrozprávať svoj život,“ povie.

„Radšej budem žiť prítomnosťou, ako rozprávať o minulosti.“

„Nie všetko,“ povie Malcolm. „Len... vieš čo.“

„Mám hovoriť o vieš čom?“

„Ľudia to potrebujú počuť,“ povie Malcolm.

„Akí ľudia?“

„Všetci,“ povie Malcolm. „Doba je smutná.“

„Dobu zmeniť nemôžem.“

„Svet je smutný,“ povie Malcolm. „Rozveseľ ho trochu.“

„Chceš, aby som vynesol všetky temné témy?“

„Nie, človeče,“ povie Malcolm. „Potrebuješ temné témy.“

„Och, ja ich nepotrebujem. Ja nie.“

„Svetlo je najjasnejšie v tme,“ povie Malcolm.

„Takže, keď dorozprávam o vieš čom – čo potom?“

„Urobíš z toho knihu,“ povie Malcolm.

„Prečítaš si ju?“

„Väčšinu,“ povie Malcolm. „Niektoré jej časti nebudem vedieť prečítať, pretože ich nevidím jasne.“

„Čo ak ti tie časti prečítam ja?“

„Ak dokážeš uvidieť tie slová, budem počúvať,“ povie Malcolm.

„Vtedy to už dokážem. To, čo ma zničí, bude to prvé vyrozprávanie.“

1

Volám sa Jonah Ellington Basie Hines Eldridge Wilson Hampton Armstrong Kirk. Mesto som miloval už od malička – až pokiaľ mi pamäť siaha. Môj príbeh je príbehom opätovanej lásky. Je to príbeh o strate a nádeji, o zvláštnosti, ktorá leží hneď pod napätým povrchom každodennosti, o zvláštnosti, ktorá sa zaráva nekonečne hlboko.

Ulice mesta neboli dláždené zlatom, tak ako povedali niektorým prisťahovalcom, ktorí sem merali cestu cez pol zemegule. Nie všetci mladí speváci, herci či autori sa stali hviezdami krátko po tom, čo odišli zo svojich malých miest za jasnými svetlami, hoci si možno aj mysleli, že sa im to podarí. V metropole prebývala smrť, tak ako prebývala kdekoľvek inde. K vraždám tu dochádzalo častejšie ako v pokojnej dedinke, o ľudské nešťastie či hrozivé zážitky tu nebola núdza. Mesto však bolo aj miestom zázrakov, mágie, temnej aj tej dobrej, mágie, s ktorou som mal počas svojho rušného života bohaté skúsenosti – vrátane jednej noci, keď som zomrel a zasa som ožil.

2

Keď som mal osem rokov, stretol som ženu, ktorá tvrdila, i keď až o dva roky neskôr, že *ona* je mesto. Povedala, že mestá tvoria najmä ľudia – viac ako čokoľvek iné.

Iste, treba mať kancelárske budovy, parky, nočné kluby, múzeá a to všetko, no nakoniec sú to ľudia – a to, čo sú títo ľudia zač – čo rozhoduje, či je mesto veľké alebo nie. A ak je mesto veľké, má svoju vlastnú dušu – utkanú z nití miliónov jednotlivých duší, ktoré tu žili v minulosti a dnes.

Tá žena povedala, že toto mesto má mimoriadne citlivú dušu a že dlho premýšľalo, aký život majú ľudia, ktorí v ňom žijú. Mesto sa obávalo, že napriek všetkému, čo môže svojim obyvateľom ponúknuť, je až priveľa takých, pre ktorých je sklamaním. Toto mesto sa poznalo lepšie, ako sa môže poznať akýkoľvek človek, vedelo o všetkých svojich krásach, pachoch, zvukoch, o každom hrbolčeku na stene či o každom tajomstve, no nevedelo, aké to je byť človekom a žiť medzi tými tisíckami kilometrov ulíc. A tak, hovorila žena, aby mohla duša medzi týmito ľuďmi žiť, urobila sa človekom. A tým človekom bola ona.

Tá žena, ktorá bola mestom, zmenila môj život a ukázala mi, že svet je záhadnejšie miesto, ako by si človek myslel, ak by si o ňom robil obraz prevažne z novín, časopisov, televízie či najnovšie z internetu. O tejto žene vám musím hovoriť, o nej a niektorých hrozných veciach, ktoré sa v spojitosti s ňou udiali a ktoré ma stále prenasledujú.

To už však predbieham, ako zvyknem. Život, akýkoľvek, nie je len jeden príbeh, sú ich v ňom tisícky. Takže keď chcem jeden rozpovedať, občas odbočím do nejakej úzkej uličky, keď by som mal ísť po bulvári, alebo keď je príbeh dlhý štrnásť blokov, niekedy začnem vo štvrtom bloku a musím sa vrátiť, aby to celé dávalo zmysel.

Navyše, neľutujem tieto slová do klávesnice a mám sklony k táranu – tak ako táram aj teraz do tohto magnetofónu. Môj priateľ Malcolm vraví, aby som to nevolal táranie, ale orálna história. To znie povýšenecky – akoby som bol maximálne presvedčený, že som v živote dosiahol veci, ktorými sa zapíšem do histórie. Napriek tomu je to možno najvýstižnejší termín. Orálna história. Áno, znamená to, že tu sedím a deriem si jazyk. Keď to niekto z pásky prepíše do počítača, text upravím, aby som čitateľa ušetril všetkých „vlastne“, „ehm“ a viet, ktoré nikam nevedú, a taktiež preto, aby som sa urobil múdrejším, ako v skutočnosti som. V každom prípade, musím rozprávať, pretože v písaní mi bráni počiatočná artritída v prstoch – zatiaľ nič vážne, no keďže som klavirista a nič iné neviem, musím si chrániť hánky, aby som mohol hrať.

Malcolm vraví, že musím byť zarytý pesimista – podľa toho, ako často hovorím „zatiaľ nič vážne“. Ak cítim neidentifikovateľnú bolesť v niekorej nohe a Malcolm sa ma spýta, prečo si toľko masírujem lýtko, poviem:

„Len taký divný pocit, zatiaľ nič vážne.“ Myslí si, že som presvedčený, že mám hlboko v žilách krvnú zrazeninu, ktorú si uvoľním, a ešte v ten deň mi zlyhajú pľúca či mozog, hoci také čosi mi nikdy nenapadlo. Tými tromi slovami chcem len upokojiť svojich priateľov – ľudí, o ktorých si *ja* robím starosti, keď majú chrípku, točí sa im hlava alebo ich bolí v lýtku, pretože aj mne by sa uľavilo, keby ma upokojili slovami: „Zatiaľ nič vážne.“

To posledné, čo som, je zarytý pesimista. Som optimista a vždy som ním bol. Život mi nedal žiaden dôvod očakávať to najhoršie. Tak dlho, ako milujem toto mesto, teda až pokiaľ mi pamäť siaha, som optimista. Optimistom som bol aj vtedy, keď sa stalo to všetko, o čom sa vám chystám porozprávať. Hoci sa sem-tam vrátim späť, aby som vás uviedol do kontextu, tento konkrétny príbeh sa začal odvíjať v roku 1967, keď som mal desať rokov. Bolo to rok, keď tá žena povedala, že je mestom. V júni toho roku som sa s mamou nastahoval do dedovho domu. Mama sa volala Sylvia a bola to speváčka. Dedo sa volal Teddy Bledsoe, nikdy len Ted a zriedka Theodore. Dedo Teddy bol klavirista a bol mojím vzorom.

Ten dom bol dobrým miestom. Na prízemí aj na poschodí mal po štyri izby a boli tam dve kúpeľne, z toho jedna mala vaňu. Klavír stál vo veľkej predsieni a dedo na ňom hral každý jeden deň, hoci štyri večery do týždňa vystupoval v hoteli a tri poobedia hral do pozadia v nákupnom centre – v najluxusnejšom butiky s oblečením, kde šaty stáli asi toľko, koľko dedo zarobil za mesiac v oboch prácach dokopy, a cena kožucha sa mohla pokojne rovnať novému Chevroletu. Hovoril, že hranie bolo preňho vždy potešením, no keď hral doma, bolo to *iba* pre potešenie.

„Ak si chceš v duši udržať hudbu, Jonah, musíš trocha hrať každý deň čisto len pre potešenie. Inak z toho nebudeš mať radosť, a ak stratíš tú radosť, nebude to znieť dobre ľuďom, ktorí klavír poznajú – ale ani tebe.“

Vonku za domom bola betónová terasa a malý dvorček a pred domom bola veranda a pred ňou ešte menší dvorček, kde rástli obrovské javory, ktoré na jeseň sčerveneli ako oheň. A keď z nich opadali listy, vyzeralo to, akoby bola tráva posiata obrovskými tlejúcimi uhlíkmi. Štvrt' by ste si zrejme zaradili do nižšej strednej triedy, no ja som vtedy o tom takto nerozmýšľal a stále to tak nevidím. Dedo Teddy neveril na triedenie, škatulkovanie, nálepkovanie ľudí slovami a ja mám rovnaký názor.

V roku 1967 sa svet menil, i keď, samozrejme, mení sa vždy. Raz bola štvrť židovská, potom prevážili poľskí katolíci. Pán a pani Steinovci, ktorí sa z domu odsťahovali, no stále ho vlastnili, ho prenajali mojim starým rodičom v roku 1963, keď som mal šesť rokov, a o dva roky neskôr im ho predali. Boli to prví černosi, ktorí v tejto štvrti žili. Dedo vravel, že spočiatku s tým mali ľudia problém – viete si to predstaviť – no nikdy to nebolo také zlé, že by sa museli odsťahovať.

Podľa deda tam vydržali z troch dôvodov. Po prvé, do ničoho sa nemiešali, kým ich niekto nevyzval. Po druhé, dedo hral zadarmo na niektorých akciách v Sieni sv. Stanislava vedľa kostola, kam mnohí z okolia chodili na omšu. Po tretie, moja babka Anita bola sekretárkou monsignora McCarthyho.

Dedo bol skromný, no ja sa o ňom skromne vyjadrovať nebudem. Nemali s babkou až také problémy, pretože z nich vyžarovala istá urodzenosť. Babka bola vysoká, dedo ešte vyšší a obaja sa niesli so značnou hrdosťou. Rád som ich pozoroval, ako kráčajú, ako sa ladne pohybujú, ako dedo vždy babke pomôže do kabáta a otvára jej dvere a ako mu babka vždy poďakuje. Taktiež sa pekne obliekali. Dedo i doma nosil oblekové nohavice, bielu košelu a traky, a keď hral na klavíri či zasadol k večeri, vždy mal pod krkom motýlika. Keď som bol s nimi, boli láskaví, zábavní a milujúci, ako už starí rodičia bývajú, no vždy som si uvedomoval, pri oboch, že to je preto, lebo tam som *ja*.

V apríli 1967 zomrela babka v práci na mozgovú embóliu. Mala len päťdesiatdva rokov. Bola taká plná života, že som si nikdy neuvedomil, že by mohla niekedy zomrieť. Myslím, že ani nikto iný. Po jej náhlom skone boli tí, čo ju poznali, nielen zdrvení žiaľom, ale aj šokovaní. Dusili v sebe úzkosť, ktorú nemohli prejaviť – akoby slnko odrazu vyšlo na západe a zapadlo na východe, presvedčení, že ak by sa na to niekto odvážil upozorniť, mohlo by to vyvolať apokalypsu – akoby sa zemeguľa mohla točiť ďalej len za predpokladu, že sa všetci tajne dohodnú, že o tejto revolučnej zmene pomlčia.

V tom čase sme sa s mamou tlačili v byte v centre mesta – na štvrtom poschodí v dome bez výťahu, s dvoma oknami do ulice v obývačke. Z kuchyne a mojej detskej izby bol výhľad len na tmavú tehlovú stenu prilahlej budovy. Mama tri večery do týždňa spievala v bluesovom klube a päť dní pracovala v bistro Woolworth's. Čakala na svoj životný zlom. Ja som mal

vtedy takmer desať rokov a život ma už čosi naučil, no musím sa priznať, že istý čas som si myslel, že by rovnako uvítala zlom v ktorejkoľvek kariére – či už by to znamenalo spievať vo väčších a lepších lokáloch, alebo robiť čašníčku v luxusnom steakhouse – čo by prišlo prv.

Prišli sme k dedkovi, aby sme uňho ostali na pohreb a nejaký čas po ňom, aby nebol sám. Predtým som ho nikdy nevidel klamať. Na týždeň si vzal v práci voľno a väčšinu dňa sa zdržiaval vo svojej spálni. Občas som ho však našiel sedieť pri okne na konci chodby na druhom poschodí a len tak hľadieť do ulice alebo na kresle v obývačke, s neprecítanými novinami zloženými vedľa na stolíku.

Keď som sa s ním pokúsil porozprávať, posadil si ma na kolená a povedal: „Teraz mlčme, Jonah. Na rozprávanie máme ešte celé roky.“

Dedo bol statný chlap a ja som bol na svoj vek malý, útlý chlapec. V týchto chvíľach som sa však cítil ako v bavlnke. Toto mlčanie bolo iné ako bežné ticho, a hoci bolo smutné, bolo aj hlboké, jemné a pokojné. Párkrát sa stalo, že som zaspal, s hlavou opretou o jeho širokú hrud', hoci z veku, keď som potreboval poobede spať, som už vyrástol.

V ten týždeň žialil, iba keď hral na klavíri v predsieni. Jeho žiaľ bol nehlučný – myslím, že posmrkávanie bolo pod jeho dôstojnosť, no slzy sa mu spustili, len čo zazneli prvé tóny, a kým hral, nedali sa zastaviť – či už to bolo desať minút, alebo hodina.

Keď už hovorím zoširoka, poviem vám o dedovej muzikálnosti. V jeho hre sa odrážal jeho dobrý vkus a virtuozita a ľavačkou hral úžasne, najlepšie, ako som kedy koho počul. V hoteli, kde pracoval, boli dve jedálne. Jedna bola francúzska, formálna, a hral v nej harfista. Výzdoba vám buď pripadala elegantná, alebo vám z nej prišlo nevoľno. Druhá bola klenot štýlu art deco v odtieňoch modrej a sivej s množstvom trblietavého čierneho granitu a čierneho laku – pripomínala skôr večerný klub a podávalo sa tu len americké jedlo. Dedo hral v tej v štýle art deco, kde sa staral o hudbu v pozadí medzi siedmou a deviatou – väčšinou išlo o klasické americké balady a zopár svižnejších skladieb od Cola Portera. Medzi deviatou hodinou a polnocou sa k nemu pridali traja ďalší hudobníci a táto parta to roztočila tanečnou muzikou z tridsiatych a štyridsiatych rokov. Dedo Teddy rozhodne vedel, ako rozhybať klávesy.

V tom čase, hneď po tom, ako zomrela jeho Anita, hral hudbu, akú som nikdy predtým nepočul, a do dnešného dňa neviem meno jedinej skladby. Rozplakala ma, až som musel odísť do iných izieb, aby som ju nepočul, no nedala sa *prestáť* počúvať, pretože tie melódie boli príliš uhrančivé, melancholické, no zároveň neodolateľné.

Po týždni sa dedo vrátil do roboty a ja som sa vrátil s mamou do nášho bytu v centre mesta. O dva mesiace neskôr, v júni, keď sa mame zrútil celý život, sme sa k dedovi Teddymu nastáhovali nastálo.

3

Sylvia Kirková, moja mama, mala dvadsaťdeväť rokov, keď sa jej zrútil život, a nebolo to prvýkrát. Vtedy som vnímal, že je pekná, no nevedomoval som si, aká je mladá. Ako desaťročný som zrejme všetkých starších ako dvadsať rokov považoval za hrozitánsky starých alebo som nad tým jednoducho nerozmýšľal. Na každom by si vybralo svoju daň, keby sa mu ešte pred tridsiatkou štyrikrát zrútil život, a myslím, že som z mamy vycical posledné zvyšky nádeje, takže jej sebavedomie už nikdy nebolo ako predtým.

Keď sa to stalo, škola bola už niekoľko týždňov zavretá. Nedela bola jediným dňom, na ktorý nemalo komunitné centrum žiaden letný program pre deti, a ja som trávil neskoré poobedie a večer u pani Lorenzovej. Pani Lorenzová, kedysi štíhla žena, bola v tom čase rozkošne zaguľatená a bola úžasná kuchárka. Bývala na druhom poschodí, a keď sa nedalo inak, za malý peniaz ma postrážila – najmä vtedy, keď mama spievala v bluesovom lokáli Slinky's, čo boli tri večery do týždňa. V nedeľu tam nevystupovala, no išla do bohatej štvrte na slávnostnú večeru, kde sa chystala podpísať zmluvu na spievanie päť večerov do týždňa na mieste, ktoré opisovala ako „vychytený podnik“, nóbl nočný klub, ktorý by už lokálom nikto nenazval. Majiteľ klubu William Murkett mal navyše styky v hudobnom priemysle a hovorilo sa aj o vytvorení sprievodnej kapely v zložení troch dievčat, ktoré by s ňou v klube pracovali na vybraných pesničkách a v štúdiu by potom nahrali jednu či dve demo skladby. Vyzeralo to, že jej veľkým zlomom nebude práca čašníčky v steakhouse.

Čakali sme, že po mňa príde okolo jedenástej, no keď zazvonila na dvere pani Lorenzovej, bolo len sedem. Hneď mi bolo jasné, že niečo nesedí, a pani Lorenzová to vedela tiež. Mama však vždy vravela, že neprepiera svoju špinavú bielizeň na verejnosti, a myslela to smrteľne vážne. Keď som bol malý, nechápal som, čo tým myslí, pretože v skutočnosti prala špinavú bielizeň v spoločnej práčovni v suteréne, čo bolo asi najverejnším miestom, ak by to teda nechcela robiť rovno na ulici. V ten večer povedala, že ju skolila migréna, no počul som to od nej vôbec prvýkrát. Povedala, že nemohla ostať ani na večeru so svojím novým šéfom. Keď platila pani Lorenzovej, pery mala pevne zovreté a v jej očiach bola taká intenzita a sila, až som mal pocit, že keď sa na niečo dostatočne dlho zahľadí, vzbĺkne to.

Keď sme sa vrátili k nám, mama zavrela dvere do chodby a povedala: „Zbalíme si všetky veci, oblečenie, všetko. Príde po nás môj otec a odtiaľ budeme bývať uňho. Nepáčilo by sa ti bývať u deda?“

Jeho dom bol krajší ako náš byt a povedal som to aj nahlas. Ako desaťročný chlapec som si vôbec nedával pozor na jazyk a povedal som: „Prečo sa sťahujeme? Je dedovi samému smutno? Naozaj máš migrénu?“

Namiesto odpovede povedala: „No tak, zlatko, pomôžem ti zbaliť sa, aby si nič nezabudol.“

Mal som vlastný svetlozelený lepenkový kufor, do ktorého sa mi zmestilo všetko oblečenie, no zvyšné veci sme museli dať do igelitovej tašky z nákupného centra.

„Keď vyrastieš, nebuď polovičný človek, Jonah,“ povedala mama popri balení. „Buď dobrý človek ako tvoj dedo.“

„Veď taký aj chcem byť. Komu inému by som sa mal podobať, ak nie dedovi?“

Neodvážil som sa povedať to priamo, no myslel som to tak, že keď vyrastiem, vôbec netúžim byť ako môj otec. Odišiel od nás, keď som mal osem mesiacov, a vrátil sa, keď som mal osem rokov, no pred mojimi deviatimi narodeninami odišiel znova. Ten muž nemal problém s nejakým záväzkom. To slovo ani nebolo v jeho slovníku. Vtedy som sa bál, že sa možno vráti, čo by bola katastrofa pri všetkých tých problémoch, ktoré má. Medzi inými napríklad ten, že nie je schopný milovať nikoho okrem seba.

Mama však preňho mala napriek tomu slabosť. Ak sa ukáže, opäť si s ním začne, a to bol dôvod, prečo som zamlčal, čo som mal na srdci.

„Videl si sa s Harmonom Jessupom,“ povedala. „Pamätáš?“

„Jasné. Patrí mu Slinky's, kde spievaš.“

„Vieš, že som tam skončila kvôli inej práci. Nechcem však, aby si si myslel, že tvoja mama je prelietavá.“

„Veď nie si, prečo by som si to teda myslel?“

Zložila mi tričko, vložila ho do igelitky a povedala: „Chcem, aby si vedel, že som na to mala aj iný, dobrý dôvod. Harmon si začal... príliš dovoľovať. Chcel odo mňa viac ako len spievanie.“ Zbalila posledné tričko a pozrela sa na mňa. „Vieš, čo tým myslím, Jonah?“

„Myslím, že viem.“

„Myslím, že vieš, a mrzí ma, že to vieš. V každom prípade, ak by nedostal, čo chcel, už by som tam nikdy nemohla pracovať.“

Nikdy vo svojom živote, či už ako dieťa alebo dospelý, som nebol popudlivý. Myslím, že mám viac maminých ako otcových génov, zrejme preto, lebo otec bol príliš nekompletný človek, aby zo seba ešte niečo dával. V ten večer vo svojej izbe som však stratil hlavu a povedal som: „Nenávidím Harmona. Keby som bol väčší, niečo by som mu spravil.“

„Nie, nespravil.“

„To si piš, že hej.“

„Tíško, zlatko.“

„Odbachol by som ho.“

„Také veci nehovor.“

„Podrezal by som mu hrdlo a odbachol by som ho.“

Podišla ku mne, a ako sa na mňa zhora pozerala, napadlo mi, že rozmýšľa, ako ma za ten sprostý slovník potrestať. Bledsoeovci netolerovali jazyk ulice, černošský slang či vulgarizmy. Dedo Teddy často vravieval: „Na začiatku bolo slovo. Bolo tu skôr než všetko ostatné. Takže rozprávame tak, akoby na slovách záležalo, pretože aj záleží.“ Takže mama tam nado mnou stála a mračila sa, no potom sa jej výraz zmenil a všetky ostré črty sa jej z tváre vytratili. Padla na kolenná, objala ma a pevne si ma k sebe pritisla.

Bolo mi trápne a hanbil som sa za tie drsné reči, keď sme obaja vedeli,

že keby sa moja vychudnutá maličkosť vydala naložiť Harmonovi, stačilo by mu zasmiať sa mi do tváre a zrazil by ma k zemi. Hanbil som sa aj pre mamu, pretože okrem mňa nemala iného ochrancu.

Pozrela sa mi do tváre a povedala: „Čo by si sestry pomysleli o týchto rečiach a podrezávaní a strielaní?“

Keďže babka pracovala v kancelárii monsignora McCartyho, mal som to šťastie, že som mohol navštevovať Školu sv. Scholastiky za tretinu bežného školného, a mníšky, ktoré ju viedli, boli tvrdé dámy. Ak existoval niekto, kto mohol dať Harmonovi príučku, na ktorú nikdy nezabudne, bola to sestra Agnes alebo sestra Catherine.

„Nepovieš im to, však?“ prosil som.

„Nuž, naozaj by som mala. Aj tvojmu dedovi.“

Dedov otec býval holič a babkina mama bývala kozmetička. Domácnosť viedli pomocou dlhého zoznamu pravidiel. Keď si ich deti občas povedali, že tieto pravidlá sú vlastne len také odporúčania, môj pradedo demonštroval druhý spôsob použitia pásu kože, ktorý používal na brúsenie britiev. Dedo Teddy sa na rozdiel od svojho otca neuchyľoval k fyzickým trestom, no keď sa mu v očiach objavilo obrovské sklamanie, silne to zabolelo.

„Nepoviem im to,“ povedala mama, „pretože si veľmi dobrý chlapec. V Mamabanke si si už nasporil slušnú sumu.“

Keď ma pobozkala na čelo a vstala, pokračovali sme s balením v jej izbe. Keď sme sa sem nastahovali, byt už bol zariadený – bol tu aj kozmetický stolík s trojdielnym zrkadlom. Zverila mi vyloženie všetkých vecí z množstva malých zásuviek do malého štvorcového kufríka, ktorý volala necesér, kým si ona balila oblečenie do dvoch veľkých kufrov a troch nákupných tašiek.

S vysvetľovaním, prečo sa musíme sťahovať, ešte neskončila. O veľa rokov neskôr som si uvedomil, že vždy mala pocit, že mi musí svoje kroky zdôvodňovať. Nikdy to nebolo potrebné, pretože som vždy poznal jej srdce, jeho láskavosť, a tak veľmi som ju miloval, až ma niekedy bolelo, keď som večer ležal v posteli a bál som sa o ňu.

Takže povedala: „Zlatko, nech ti nikdy nenapadne myslieť si, že jedna skupina ľudí je lepšia ako druhá. Harmon Jessup je bohatý v porovnaní so mnou, no chudák v porovnaní s Williamom Murkettom.“

Murkett vlastnil okrem toho nóbl nočného klubu, kde mama nedávno ponúkli päť večerov týždenne, ešte niekoľko ďalších podnikov.

„Harmon je čierny,“ pokračovala, „Murkett je biely. Harmon nemá takmer žiadne vzdelanie. Murkett chodil na nejakú snobskú univerzitu. Harmon je oplzlý starý kocúr a je na to hrdý. Murkett je ženatý, má dve vlastné deti a dobrú reputáciu. Napriek všetkým týmto rozdielom sa od seba vôbec nelíšia. Sú rovnakí. Obaja sú len poloviční ľudia. Nikdy nebudú len polovičným človekom, Jonah.“

„Nie, mama. Nebudem.“

„Buď k ľuďom úprimný.“

„Budem.“

„Bude ťa to lákať.“

„Nebude.“

„Bude. Každého to láka.“

„Teba nie,“ povedal som.

„Lákalo. A láka.“

Keď dobalila veci, povedal som: „Predpokladám teda, že nemáš prácu. A preto ideme k dedovi.“

„Stále mám Woolworth's, zlatko.“

Vedel som, že niekedy plače, no nikdy to nerobila predo mnou. Jej oči boli v tej chvíli jasné, priame a bola v nich istota – boli ako oči sestry Agnes. Vlastne si boli so sestrou Agnes veľmi podobné, až na to, že sestra Agnes nevedela zaspievať jeden čistý tón a mama bola podstatne krajšia.

Pomyslel som si vtedy na svojho otca, na to, ako nás stále opúšťal a ako by sme neboli v tejto prekérnej situácii, keby dodržal aspoň polovicu z toho, čo našľoval, no nemohol som si nahlas ulaviť. Mama ma ešte nikdy tak nepotrešovala ako vtedy, keď som povedal, že ho nenávidím, a ja som sa za tie slová hanbil, hoci si nemyslím, že bolo za čo.

Príde deň, keď moje opovrhovanie bude to najmenej, deň, keď ma bude otec načisto desiť.

Práve sme sa dobalili, keď sa ozval zvonček na dverách. Bol to dedo Teddy, ktorý nás prišiel vziať k sebe domov.

4

Prvýkrát sa mame zrútil život vtedy, keď zistila, že je so mnou tehotná. Práve ju prijali na štúdium hudby v Oberline a dostala takmer plné štipendium – no skôr než vôbec začala prvý rok, dozvedela sa, že ma čaká. Hovorila, že v skutočnosti nechcela ísť na Oberlin, že to bol nápad jej rodičov, že ona chcela ďalej rozvíjať svoj talent a nie učiť sa množstvo hudobnej teórie, ktorá by ju len brzdila. Radšej sa chcela prebýjať z jednej lacnej putiky do menej lacnej, postupne stúpať čoraz vyššie a získavať *skúsenosti*. Tvrдила, že som sa objavil práve včas, aby som ju zachránil pred Oberlinom, a možno som tomu v detstve aj veril.

Medzi strednou a vysokou školou si dala rok pauzu a jej otec využil svoje styky, aby jej vybavil vekovú výnimku na vystupovanie v klavírnom bare, pretože aj ona hrala na klavíri. Vlastne, vedela dobre hrať aj na saxofóne, obstojne na klarinete a robila rýchle pokroky v hre na gitare. Keď Boh nadeľoval talenty, na Sylviu Bledsoevú vylial plné vedro. Bar bol zároveň aj reštauráciou a kuchár – nie šéfkuchár, ale kuchár – bol Tilton Kirk. Mal dvadsaťštyri rokov, čiže bol o šesť rokov starší od mamy, a vždy keď si urobila pauzu, bol pri nej aj so svojim šarmom, ktorý – pokiaľ viem – pochádzal odinakiaľ ako mamin talent.

Bol to fešný a výrečný muž, a rovnako ako vedel svoje meno, vedel aj to, že to v živote dotiahne ďaleko. Stačilo ho len pozdraviť a hneď sa vám zveril so svojimi plánmi: najskôr kuchár, potom šéfkuchár, do tridsiatky vlastná reštaurácia, do štyridsiatky dve či tri reštaurácie – koľko len bude chcieť. Bol to nadaný kuchár a Sylvii Bledsoovej pripravil množstvo chutných jedál, vylepšených, ako to on nazýval, Kirkovým štýlom. Aj ja som bol jeho dielom, hoci sa ukázalo, že starostlivosť o deti už Kirkov štýl nie je.

Aby som mu nekrivdil, vedel, že mama si to dieťa nechá, že Bledsoevci by s ničím iným nesúhlasili. Zachoval sa správne a oženil sa s ňou. Potom sa však, podľa očakávania, už zachoval nesprávne.

Narodil som sa 15. júna v roku 1957, čo bolo obdobie, keď sa skupina Counta Basieho stala prvou černoškou skupinou, ktorá kedy vystupovala vo Hviezdnej sále hotela Waldorf-Astoria v New Yorku. Černoch bolo v tej dobe najskloňovanejšie slovo. 6. júna vyhral hviezdny tenista Althea

Gibson, ďalší černocho, celoanglický titul vo Wimbledone – taktiež ako prvý. 29. augusta bol kongresom konečne odhlasovaný zákon o občianskych právach, ktorý prezident Eisenhower navrhol rok predtým. Čoskoro nato začal Ike používať národné gardy pri odstraňovaní segregácie na školách. V porovnaní s týmito udalosťami nebol môj príchod na svet ničím významným – takým bol iba pre mňa a pre mamu.

Môj otec sa rozhodol, že ma v snahe zalíškať sa Sylviiným rodičom, dobre poznajúc Teddyho hudobných hrdinov, pomenuje Jonah Ellington Basie Hines Eldridge Wilson Hampton Armstrong Kirk. I po všetkých tých rokoch si každý pamätá Duka Ellingtona, Counta Basieho, Earla „Fatha“ Hinesa, Lionela Hamptona a Louisa Armstronga. Čas však nie je rovnako milostivý ku každému talentu a Roy Eldridge je dnes známy prevažne len nadšencom bigbandovej muziky. Bol to jeden z najlepších trubkárov všetkých čias. Strhujúci hudobník. Hral s legendárnou skupinou Geneho Krupu v raných vojnových rokoch, keď Anita O'Day menila zakorenenú predstavu o dievčenskej speváčke. Meno Wilson som dostal po Teddym Wilsonovi, ktorého Benny Goodman nazýval najväčším hráčom tanečnej hudby tých čias. Wilson hral s Goodmanom, potom si založil vlastnú skupinu, ktorá dlho nevydržala, a neskôr hral prevažne v sextete. Ak by ste našli niektorú z jeho dvadsiatich skladieb, ktoré nahral so svojou skupinou, počuli by ste klaviristu nevidanej elegancie.

Pri všetkých tých menách, ktorým by som sa mal vyrovnáť, si niekedy prajem, aby som sa volal jednoducho Jonah Kirk. Keďže som polovičný Bledsoe, ktokoľvek, kto obdivoval môjho deda – čiže ktokoľvek, kto ho poznal – by pri pohľade na mňa zapochyboval, či sa mi niekedy podarí byť človekom ako on.

V deň, keď som sa narodil, sa na mňa prišla do nemocnice pozrieť babka Anita a dedo Teddy – najskôr cez okno, keď som ležal na novorodeneckom oddelení, a potom v maminom náručí, keď ma previezli do jej izby. Bol tu aj môj otec a nevedel sa dočkať, kedy povie dedovi moje celé meno. Hoci som bol stredobodom pozornosti, nemám na tú chvíľu jedinú spomienku – možno preto, že som už netrpezlivo myslel na to, kedy začnem chodiť na klavír.

Podľa toho, čo mi mama povedala, odhalenie môjho dlhého mena neprebiehало celkom tak, ako si to môj otec predstavoval. Dedo Teddy stál pri